

Prikaz
Primljeno: 12. 4. 1991.

Prof. Dr. LJUBOMIR BABAN, Ekonomski fakultet Osijek

Prof. Dr. Ivan Mandić: POSLOVNA I RAZVOJNA POLITIKA PODUZEĆA, Ekonomski fakultet Osijek, Osijek 1990.

Ekonomski fakultet u Osijeku nedavno je objavio knjigu dr. Ivana Mandića, redovnog sveučilišnog profesora, pod nazivom: POSLOVNA I RAZVOJNA POLITIKA PODUZEĆA.

Recenzenti navedene knjige su prof. dr. Drago Gorupić i prof. dr. Janko Kralj, dva uvažena stručnjaka za poslovnu i razvojnu politiku poduzeća.

Knjiga je izašla u pravi čas, ne samo zato što na našem tržištu već desetak godina nedostaje literature iz ovog područja, nego zato što se ponovno afirmira poduzeće kao organizacijski i poduzetnički oblik privređivanja.

"Poslovna i razvojna politika poduzeća" sastoji se od četiri dijela, i to:

1. Opća poslovna politika poduzeća,
2. Posebne poslovne politike,
3. Razvojna politika poduzeća,
4. Investicijska politika poduzeća.

Knjiga ima 177 stranica, 21 sliku i 10 tablica. Osim toga, autor je u popisu literature naveo 48 knjiga, među kojima se nalazi i 6 stranih knjiga. nadalje, navedeno je i 35 bilježaka u obliku fusnota (kod zadnje dvije fusnote redosljed nije dobar; vjerojatno je riječ o tiskarskoj grešci).

U prvom dijelu knjige prof. dr. Ivan Mandić određuje pojam poslovne politike, njen predmet izučavanja, zatim svrhu i ciljeve poslovne politike. Sve činioce koji determiniraju poslovnu politiku, autor je razvrstao u tri temeljne grupe: a) vanjski objektivni činioci b) unutarnji objektivni činioci i c) subjektivni činioci. Nakon što ih je klasificirao slijedi njihova detaljna analiza.

Bez obzira na relativnu autonomiju poduzeća u tržišnim privredama, autor poduzeće smatra podsistemom, pa zbog toga u posebnoj poglavlju analizira utjecaj društvenih promjena i tehnologije na položaj poduzeća i njegovu poslovnu politiku. S tim u vezi prof. dr. I. Mandić ističe:

"Društvene promjene, koje su zahvatile politički i privredni sistem u nas, bitno mijenjaju funkciju i položaj poduzeća, a s tim u vezi i procese u njemu: poslovnu politiku, organizaciju, rukovođenje i upravljanje. Razvijanje tržišne privrede, konkurencije, slobodnog poduzetništva i privatnog vlasništva zahtijevaju promjene u funkciji poduzeća, ponašanju poduzeća, menadžmentu i ponašanju radnika" (str. 26).

U drugom dijelu knjige autor analizira posebne poslovne politike, i to:

1. kadrovsku politiku,
2. politiku nabave,
3. politiku proizvodnje,
4. politiku prodaje,
5. financijsku politiku.

Nije čudno što prof. dr. I. Mandić prvo stavlja kadrovsku politiku u žižu svoje analize. Naime, poznato je da se on već decenijama znanstveno bavi kadrovima, kao najznačajnijim resursom. Zbog toga autor obrađuje temeljne odrednice za kadrovsku strategiju i rukovođenje. Zatim analizira sisteme i metode rukovođenja, proces odlučivanja i područja kadrovske politike.

Obrađujući politiku nabave, proizvodnje, prodaje i financijsku politiku, istina, nešto u manjem opsegu u odnosu na kadrovsku politiku, autor se zalaže za istraživački rad a ne samo za empirijsko ponašanje. Naime, prof. dr. I. Mandić pledira za istraživanjem i tržišta nabave i tržišta prodaje.

U trećem dijelu autor analizira razvojnu politiku poduzeća. Razvojnu politiku temelji na istraživanju i razvoju (Research and Development), što je potpuno ispravno. Zatim, autor detaljno analizira činioce i pravce razvoja.

Prof. dr. I. Mandić razlikuje pet pravaca razvoja:

1. ekspanziju,
2. diverzifikaciju,
3. konverziju,
4. kontrakciju,
5. integraciju.

Autor se na izlaže riziku koji bi mogao nastati u slučaju preferiranja jednog od pravaca razvoja. To je i normalno, jer će dati činioci razvoja determinirati odnosnom poduzeću i pravce razvoja.

Nakon analize pravaca razvoja, autor posebnu pažnju poklanja razvoju proizvoda, fazama u razvoju poduzeća, riziku poduzeća i koncepciji razvoja poduzeća.

Četvrti dio knjige posvećen je investicijskoj politici poduzeća. Moglo bi se postaviti pitanje zbog čega se autor opredijelio da u posebnom dijelu knjige obrađuje investicijsku politiku, iako je prethodno analizirao razvojnu politiku. Razvoj se može i treba zasnivati na investicijama, ali investicije nisu jedini način razvoja. Zbog toga je i znanstveno i praktično korisno što se investicijska politika analizira u posebnom poglavlju.

Prof. dr. I. Mandić najprije objašnjava pojam investicija, investicijsku politiku i investicijski program, a zatim činioce koji ga determiniraju, i to:

1. tržište,
2. tehnika i tehnologija,
3. lokacija,
4. kadrovi.

Da bi bio skladan odnos između kapitala i rada, autor navodi osam metoda za utvrđivanje potrebnog broja radnika.

Autor je svjestan da je kapital insuficijentan i skup u našim uvjetima, pa posvećuje pažnju ekonomsko-financijskoj analizi investicijskog programa.

Značajan dio rada autor poklanja ocjeni efikasnosti ulaganja. Sve metode ocjene investicijskog projekta svrstane su u dvije grupe:

1. statičke metode,
2. dinamičke metode.

Među statičkim metodama obrađeno je osam metoda, a među dinamičkim devet metoda.

Upravo što je u našim uvjetima bilo tzv. promašenim investicija, što je period izgradnje investicija dug, što su investicije dobrim dijelom neefikasne, detaljna analiza ocjene efikasnosti ulaganja dobro je došla.

Knjiga je pisana lakim i razumljivim jezikom. Može se čitati u jednom dahu. Autor se trudio da složene ekonomske probleme izloži jednostavno. U knjizi se ne pripovijeda, nego jezgrovito obrazlaže.

Studentima ekonomskih fakulteta koji izučavaju ovo područje knjiga prof. dr. Ivana Mandića je korisno znanstveno vrelo. Pojedini dijelovi knjige dobro će doći i polaznicima postdiplomskog studija iz područja poslovne politike i menadžmenta. I to nije sve. Posloводство poduzeća i pojedinih funkcija u poduzeću, čitajući ovu knjigu, mogu reći: repetitio est mater studiorum.

Konačno, knjiga prof. dr. Ivana Mandića je još jedna prinova u riznici izdavačke djelatnosti Ekonomskog fakulteta u Osijeku.